

SLOVENSKI NAROD.

Iznaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejeman, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold. za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah ta za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejeman za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristo stopne pečit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravištvu, na katero naj se blagovelično pošiljati naročilnice, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

V Ljubljani 14. januarja.

Tudi včerajšnji „Slovenski Narod“ je bil konfisciran in sicer zavoljo uvodnega članka, dopisa iz Notranjskega, v katerem pisatelj pobija dr. Bleiweisovo noviško pismo in navaja uzroke, ki Slovence silijo na narodno slogo; — dalje zavoljo telegrama iz Črnomlja in prvega članka pod „domače stvari“, ki govori o volitvah. Ker na vladnem ukazu in izkazu konfiskatornega komisarja nij bilo podpisa politične oblasti (ampak samo šef policijskega oddelka g. Ahčin) nijsmo pustili stavka zapečatiti in komisar je odšel, a vrnil se je čez dve uri z oboroženo policijo. Ker je dejal, da bode silo rabil, pustili smo mu. — Nekoliko iztisov je pred konfiskacijo po Ljubljani raznesenih.

Obe konfiskaciji bode urednik spravil v javno sodniško obravnavo.

Politični razgled.

Notranje dežele

V Ljubljani 14. januarja.

Vodja *tirolskih* ustavovercev državni poslanec Griebner, je 11. t. m. umrl.

Hrvatski „Obzor“ piše, da je ogerška vlada propustila iz službe pri državnej železnici na Hrvatskem mnogo uradnikov, ki ne umejo magjarski. Mej njimi so v prvej vrsti rojeni Hrvati, potem Slovenci in Čehi, ki znajo dobro hrvatski. To novo nasilstvo arpadskih potomcev, ponzročuje veliko nevoljo v Zagrebu.

Magjarsko maščevanje in strah pred ogerskimi Slovani omenjajo češki „Narod. listy“ vsled zaprtja gimnazija pri Sv. Martinu na Slovaškem in preseljenja srbske matice v Pešto tako le: „Res je, da bi bili Magjari in Turki posebno gledé izobraženosti in omike še desetkrat dalje za ostalimi

narodi evropskimi, nego so baš, ko bi slovenski odrodilci (n. pr. Pütschi-Petrovčič) ne bili mej njimi reprezentovali neko višjo stranko duševnega življenja, ko bi le ti ne bili njim prinesli nekega višjega izobraženja; ali vse to nij nič koristilo Magjarom, nij Turkom, ker niti eden, niti drugi nij sposoben za pravo izobraženje, nijso jim slovenski odrodilci nij toliko koristili, da bi bili poznali v njihovem narodu. Tu zvonajna politura čisto nič nij pomagala, kjer se vlastna domišljija upira in protivi velikomiselnosti. Zatorej je po tacih, velikih prevaranjih se polastila magjarskega duha zopet najzagrizenejši srd proti Slovanom in to tim močneje, čim jasneje v Pešti spoznavajo, da Slovanstvo na spodnjem Donavi zavajajo stopati na površje iztočnega vprašanja, z eno besedo, Magjari hočejo zatrositi razpor in zmešnjavo mej ves narod srbski, ki jim v poslednej dobi narašča čez glavo“.

Vnanje države.

Ruski carjevič, kakor poroča ustavoverni, poljski list „Oczyzna“ se preseli stalno v Varšavo, ker bode poveljnik enega vojaškega oddelka v poljskem kraljestvu.

Avstro-ogerski generalni konzul v Peterburgu je zblaznel in bil prepeljan v neko norišnico na Renu.

Ker na *Francoskem* nij mogoče sestaviti novega ministerstva, ki bi v skupščini večino imelo, — pričakuje se razpust skupščine. — Iz razpuščenja si obetajo bonapartovci vse.

Španski kraljič je prišel 11. t. m. v Valencijo in odide denes dalje. — Karlistična depeša v Pariz uže poroča, da je mej alfonzistično armado edinosti uže konec in da je uže bil nek pronunciamiento. Prav španjsko.

Najblažji mož v Španiji Castelar, je vsled novega pronuncijamenta rekel dopisniku lista „Temps“: „Španski narod je semitiški, preveč mavriško-arabske krvi ima v sebi, ne bode razum naših političnih finoč in razločevanj. Zopet se bode moralo od kraja začeti. Zlastno politično Sisifovo

delo je to, in treba je neupogljivih rodoljubov, da ne obupajo in ne prepuste narod in delo samopridnikom.“

Iz *Aten* se poroča o dvoboju mej ruskim poslanikom in italijanskim konzulom, v katerem je bil ranjen ruski poslanik. V diplomatičnih krogih je ta slučaj vzbudil veliko vznemirjenje.

Nemški državni zbor je končal prvo posvetovanje o postavi civilnega zakona.

Dopisi.

Iz Št. Petra na Notranjskem 12. jan. [Izv. dop.] Naši obrtn. volilci po nekih bričih za legitimacije ogoljufani so podpisali in v Ljubljano poslali sledeči protest: *Slavna* volilna komisija za obrtnijsko in trgovsko zbornico v Ljubljani. Na podlagi sledečih nepostavnostij in vsilovanj preklicujemo podpisani svoje vovljene glasove za obrtniški oddelek v kranjsko trgovsko in obrtnijsko zbornico ter terjamo, da se nam po postavi postavno izroče volilni legitimačni listi nam davkoplačevalcem.

a) Dobivali smo dosedaj kakor postava §. 10 veleva — pri enacih volitvah po naših županih vsaj 8 dnij pred volitvijo legitimacne liste.

A sedaj nam jih je pet dnij pred volitvijo pokazoval, pa ne prinašal in izročeval kot lastnino ces. kr. postojnski berič Kljun. Izvijal je od nas podpise na prejemnico in legitimačni list po vseh mogočih zvižajah. Ako mu je kedo odrekel podpis, obljubil je prinesiti drugi pot in odšel. Mislili smo, da se je prejšnja postava spremenila, in da je tako postavno, torej smo ubogali in podpisali. Rabil je pri prigovarjanji sledeča sredstva: da če podpišemo njemu legitimačni list si prihranimo pot v Postojno ali Ljubljano, kamor bi morali iti volit, da

Listek.

Prijatelj Lovro.

(Dalje.)

— „Odnese se umazani jezik!“ lopne žena zbadajočega moža lahko po reči, „vidi ti se, da nisi na tešče. Misliš, da je brat prišel iz mesta, da poslušaj tvoje bajke? Pridige ti je treba, pridige.“

In vsi so se srčno nasmejali. Lovra hitro mine smeh. Čelo mu se zmrkne. Zamislil se je. Srečni ljudje! Tu je življenje, pravo, zdravo življenje. A on? Pogleda črno haljo, srce mu zadrhče! pogleda mater in umiri se.

Naposled se je treba vrniti v mesto. „Pusti mene“, pravi mati sestri, pospravljajoč Lovrovo robo, „pusti mene, bodem sama. Kaj ti znaš!“ In tiho plakajoč je skladata prtljago. Na odhodu prime Lovra

za roko in teroč si solze govori: „Moli za me sinko, moli. Lepo znaš govoriti, kakor bukve, znal bodeš tudi lepo moliti. O srečna sem in presrečna! Oprosti, ti si uže sedaj gospod — ali jaz sem ti mati, mati!“

Za temi vednimi dnevi nastane v Lovrovi duši noč, temna noč, burna noč. Dolgi hodniki seminišča zevali so nanj kakor od prta žreba. Lovro se odloči od družbe. Bledel je zmerom bolj in bolj. Začel je moliti, moliti pritiskujoč čelo na molitvenik. Ali dam njegove žrtve nij se vil pod nebo, dim se je zgubljal po tleh. Zakopal se je v Augušтина, Hrisostoma in druge svete očete, zadobil v psalme. Zaman, zaman! Duh mu se je obračal na Berangera, Göthea, Byrona i Mickieviča. Tu je našel samega sebe. Duša mu je bila ko Byronov Mazepa, privezan krutoj sodboj na besnega konja — na čas. Čas, mladost leti, duša

je ranjena, krvava. Lovro je začel čitati, učiti se v pozno noč. Ali nij studiral svetih očetov. Učil se je povesti, jezikov, matematike. Lovro nij bil pesnik, to je, nij imel tvorne pesniške moči. Ali duh mu je bil ognjeni zmaj. Sprejemši v se toliko slik pesniških velikanov, toliko množino različnih mislij in občutkov, kipelo mu je srce ko ognjevita gora. Prihajal je vse bledejši, vse sušji, samo oči so mu vsaki dan bolj plamenele. Našli so pri njem Kanta, našli so Rousseauove „Confessions“. Od onega dne ga je mrko gledal predstojnik. „Vas je obsel nečisti duh, vi ste zgol svetovnjak pod sveto haljo.“ Od onega dneva nij bilo miru. Predstojnik mu je bil krvni neprijatelj. „Vi ste husita, heretik!“ kara ga; „ali se čita večna modrost v teh krivovernih stikih?“

— „Ne“, odvrne mu Lovro, „jaz sem sveti Lovrence, vi me pražite na roštu!“

a tem podpisom volimo prave stare može, katere hočejo v Postojni (samo po sebi razume se pod tem c. kr. gosposko) in pri katerih ostanejo davki in patenti pri starem, ako pa volimo druge bodo bog vedi koliko večji itd. itd.

Takov način nijma več podobe, da bi se spoštovala in spolnovala postava po ljudeh, kateri bi jo morali spoštovati in varovati v prvi vrsti — ampak kar komandiralo se nas je!

Za to zdaj ko smo se razgovorili in zvedeli kaj smo podpisali, zdaj ko vidimo, da so se nam izvili glasovi za ljudi nemškurske stranke, ki so nam in našej deželi, našemu narodu sovražni in to po c. kr. slugi, in mi pa kot Slovenci hočemo voliti domačine in svoje prijatelje — protestiramo veljavo svojih oddanih glasov.

Po Njih Veličanstvu svitlem cesarju potrjena postava nam zagotavlja prosto volitev vsem državljanom.

Volilci Št. Peterske županije, 12. jan. 1875.
(Stede podpisi.)

Iz Logatca 12. januarja. [Izvirni dopis.] Kakor sem zadnjič v „Slov. Nar.“ poročal, kako nepostavno so vladni agitatorji pri nas ravnali, da so si volilce za trgovinski oddelek pridobili, moram tudi od zdaj ko so se volilni listi za obrtnijski oddelek delili, nekoliko poročati. Prišla sta namreč, kakor zadnjič tudi zdaj dva od vlade poslana gospoda, katera sta se gotovo nadejala, da jima bode tako gladko šlo, kakor zadnjič, ko sta za trgovinski oddelek agitirala. Ali delala sta pri nas, kakor pregovor pravi: „račun brez krčmarja“.

Če tudi sta si župana na svojo stran pridobila, in soseskinemu slugi, kateri je volilne liste raznašal, trdno zapovedala nemškutarske kandidate, katere sta mu na papir zaznamovala, siliti, jima se vendar nij pot splačal, ker sta si mej 44 volilci, kateri so v Logatcu, le kakih 6 na svojo stran pridobila. To gotovo nij bilo gospodoma po volji, da sta kljubu vsem svojim zvijačam vendarle propala. Ako bodo povsod rodoljubi tako agitirali, potem se smemo gotove zmage nadejati v obrtnijskem oddelku. (Žalibog, da nijso povsod tako pazljivi bili. Uredn.)

Iz Radovljice na Gorenjskem. 12. januarja. [Izvirni dopis.] Tu zraven pošiljam volilni list, katerega blagovolite na volilno komisijo oddati. Žalibog, da imam le

en sam volilni list za oddati, ker akoravno se je poprej v kakem kraju naročevalo, da ga ne oddati in nam poslati, vedeli so nemškutarski agenti, preslepariti volilce, in nobenemu nij bil list izroččen, da bi bil po našem uku z njim ravnal; vzel ga je brič takoj nazaj. Se ve, da je nevednost glavna pregreha, ali nikdar se še tacega ravnanja nijmo prepričali ko zdaj, za to je tudi prilično dosti podpisov (17 Ur.) na protestu, in marsikatera gorka se je slišala o teh sleparijah nemškutarskih iz ust volilcev, — take kakor jih pisati ne smem, a bi dobro bilo, ko bi jih vlada vedela.

Smelo trdimo, da brez moralične izgube, iz tega boja nemškutarji ne bodejo izišli in tudi pri naših se bode zavest bolje izvedrila.

Drugi protest, ki nezapečaten pridejan leži, poslal sem ga, ako ga potrebujete za pritožbo na ministerstvo i. t. d. (V protestu katerega prepis je tudi nam poslan, pravijo radovljiški volilci mej drugim: a) mi nijmo vedeli za kaj gre, b) nihče nam nij povedal imen kandidatov, pod katere je naše ime podpisano, c) so nam bili volilni listi precej vzeti. Uredn.)

Iz kostanjevsko-krške okolice 12. jan. [Izv. dopis.] Kako se postopa od nasprotne stranke, ki se tako radostno in ponosno imenuje „verfassungstreu“, naj pojasni sledeče: Vsakemu volilcu imajo se izročiti volilne izkaznice; v Sv. križki občini je okolo 40 volilcev, poslalo se nam je po nekem fantu glavarstvenega sluge samo devet; druge izkaznice, kakor za poštenjake Hribar, Dolinar itd. imel je nemškutarski trgovec Gač iz Kostanjevice. Pa kar je skoraj nemogoče, za vrlega narodnjaka Herbaherja, oštirja in posestnika v Sv. križu, prinesel je listnico kostanjevški c. k. adjunkt g. Ricci in ga prigovarjal, da naj podpiše, kar pa se ve da nij storil; neustraseni junak Hrovat potegne Riciju listnico iz rok. Romal je ta c. k. apostel dalje in pride v gostilnico g. župana Fr. Kerina, kateremu je kakor dokazuje v zavitku pridjano pisanje in raztrgana listnica, volilno izkaznico raztrgal, drugo izkaznico gosp. Janeza Kleina pa natrgal, ker ti samostojni narodnjaki nijso hoteli udati se. Tako je ta c. k. adjunkt hodil v treh krčmah, namestu da bi bil ta dan, to je včeraj vtorek (na katerem dnevu je glavni, ker

ta dan je namreč tožni dan (Amtstag) opravljal svoja posla. Na ravno imenovani dan poklical je bil poštenjaka P. Grameca iz Vrhovne vasi in zažugal pod kaznijo, da se gotovo znajde; stranka pride v sodnijo, se ve da brez vsega opravka, ker mladi gospod „amtsleiter“ se je bolj brigal za agitacijo kot za sodnijske posle. Potem pa naši birokrati tožijo, da so preobloženi z delom — pečajo se pa z rečmi, katere ne spadajo v njih službovanje.

Iz Mozirja na slov. Štajerji 8. jan. [Izv. dopis.] Mozirjani smo uže svetih treh kraljev dan pozdravili očeta „pusta“, ter napravili tombolo in potem ples. Dohodki za veselico so namenjeni za tukajšnjo dekliško pletilno šolo. Nakupilo se bode namreč raznega blaga dekletam, da se bodo učila šivati in druga ročna dela, katera mora gospodinja znati. Veselica se je pričela ob 7 1/2 zvečer v dvorani gostilnice pri „avstrijskem cesarju“. Ker je bila veselica za šolske namere osnovana, se je udeležilo jako veliko gospode iz Gornjega grada in Vranskega. Po odbitih stroških je še ostalo 77 gold. 59 kr. za šolsko potrebo. Očividno je, da je Savinčanom dosta na srcu ležeče blagor šolstva in omika naroda. Žrtvoval je vsak po mogočosti in pridobili smo lep znesek, kateri bode našim dekletcem hasnil. Zaradi tega se srčno zahvalujemo vsej gospodi, katera nas je počastila z navzočnostjo; zahvaljujemo se tudi isti gospodi, katera so kake dobitke darovali in tako tudi k veselici kaj pripomogli. Počestili so nas tudi 4 gospodje učitelji s svojo navzočnostjo, ter pokazali, da jim je mar za dobro šolstvo, da jim je ležeče na srcu dobra odgoja mladine, katera narode omikuje in tako pot pripravljaja napredku. Slava njim! Po tomboli se je sukala mladi svet.

H koncu še to. — Tukajšnji okrajni šolski svet je sklenil obrniti se s prošnjo na deželno šolsko svetovalstvo, da bi nam dovolil zidati čveterorazredno šolo. Hiša bi stala 10 tisuč forintov. Imela bi 5 šolskih sob in postavna stanovanja za učitelje. Le na delo! „Zrno do zrna pogača“.

Iz Gradca 10. jan. [Izvirni dopis.] Kakor je znano, obstoji na tukajšnji univerzi podporno društvo za slovanske dijake, katero ima nalog, ali bi vsaj imelo, celo uboge dijake gmotno podpirati. To je, kakor znano na drugih vseučiliščih tudi uvedeno, posebno

— Propast tvoja od tebe samega! zagrmil predstojnik, ki nij spadal nikakor v red krotkih pobožnih pastirjev Kristusove črede.

Lovro stisnivši zobe pohiti v vrt, čita Tomaža od Kempisa ali takoj za tem Preširnovi sonete. In kmalu je bil popolen rob Petrarkovih zvonečih verig.

O drugih počitnicah povede neki drug bogoslovec Lovra soboj v svoje rodno mesto. Bila je to vasica v krasnej gorskej okolici. Ne daleč od vasi stal je vlastelinski gradič. Domačin, človek jako izobražen in prijazen, povabil je čisto mlade bogoslovce k sebi. V krasnem gaju, na lepih holmih bilo je obilo zabave. Vlastelin je imei lepo jedinicco, bila je črnočka in zlatolasa, vesela in bujna, a pametna, nenavadno pametna. Umela je več jezikov, znala je črtati, udarjati glasovir in več tega. Sosebno rada je govorila francoski, pa je tudi dobro poznala fran-

cosko slovnstvo. Tudi Lovro je bil temu jeziku vrlo vešč. Nij tedaj čudo, da sta mladi svetnik in črnočka plavka mnogo mej soboj čevrljala o cvetji, o solncu, o glasbi, o Berangeru in o čemrkoli. Mladenka je bila živa, vrlo živa. Domišljenost in ostroumnost sta bili Malvini — tako jej je bilo ime — sosebno po volji, nad vse drugo. Zato je tudi rada govorila z Lovrom. Oko jej je pri tem sipalo iskre; ali kadar je govoril prihajal živejši, zdrznila bi se Malvina, óko jej postane ozbiljno. Necega letnega popoldneva napoti se Lovro sam v gradič, ki je bil zidan samo pri tleh. Od daleč so se razlegali zvuci glasovira. Lovro je poluknil skozi okno v sobo. Malvina je sedela za glasoviro. Zagrinjala so bila na pol spuščena, samo nekoliko solnčnih žarkov je vhajalo v polutemno sobo, ali ti žarki igrali so nad zlato glavico Malvine. Prava Rembrandtova slika. Igrala je Schubertovo

pesem. Lovru so noge kakor vrasle v zemljo, ali naposled stopi v hišo, v salon, kder je sedela Malvina. Nasmehnivši se pokima devica dva, tri krate, pa dalje prebira tipke. Lovro sede v kraj nem, zanesen. Bog vedi s čem je razmišljal. Čelo mu je bilo sedaj gladko, sedaj mrko, oči sedaj sanjave, sedaj ognjene. Malvine roke kakor da so prebirale njegovo srce. Najenkrat prebledi, skoči. Malvina se zdrzne, glasovir umolkne.

— Za boga, kaj vam je? vpraša deklica.

— Nič, nič! iztisne Lovro s težko muko.

— Govorite, prosim vas.

— Da govorim? V resnici? Da govorim? vpraša zamolklim glasom bogoslovec.

— E da!

— Jaz — vas ljubim, odvrne poluglasno mladenič.

važnost pa ima to v Gradci, ker se je odcepilo od nemškega in obstoji čisto za se. Ono bi imelo podpirati posebno novoprišedše, kateri mnogokrat nemajo nikakoršne podpore, da vsaj imajo podlago, na kateri lahko uk začno, in se z okoliščinami bolj seznanijo. Ali njen princip je temu zoper, ker vsakemu novincu napiše tajnik: „Na vašo prošnjo se ne more ozir jemati, ker nemate „mature“ z odliko.“

Največkrat oni, kateri imajo maturo z odliko, niso podpore tako nujno potrebni, in ker ima društvo le malo denarja, mislim da bi se morala ubožnost najbolj v ozir jemati, ker ravno zelo ubogi morajo svoje moči uže na gimnaziji razcepiti, da se hranijo, in jim tedaj nij tako lahko „odlike“ dobiti, nadalje se pa mora tudi pomisliti, da navadno le po eden ali dva na vsaki gimnaziji odliko dobijo, in tu še navadno strankarstvo Slovincu zasluge ne pripozna, bi bilo jako nekoristno, se tega principa držati. Tu po mojem mnenju zadostuje skušnja zrelosti tudi brez odlike, to tem bolj, ker se mora pomisliti, da ima ta posebno zmožnost za to, drugi za ono stroko znanstva, katero še le na univerzi razviti zamore, ker to zveza heterogeničnih predmetov na gimnaziji brani.

Nam Slovincem mislim more posebno veliko na tem ležeče biti, da si mnogo inteligencije odgojimo, ker od vseh Slovanov nam ona baš najbolj pomanjkuje, če pa samo odlične dijake podpiramo, bomo nje malo imeli, če se pomisli, kako je življenje za dijake na univerzi, v tujem mestu, iz dežele prišedše, uboge stariše imajoče, iz mesta nam žalibog inteligencija tak ne dohaja, ker celo slovenske mestne gospode otroci se žalibog še vedno v nemščini odgojevajo, tu pa tam se še majheno slovenščine zraven uče, katero pa tudi kmalu pozabijo, in če ne prej, gotovo po očetovi smrti, nje najdemo v vrsti najbujših nemškutarjev, kateri desetkrat več škode in sramote narodu napravijo, kakor je bil njihov oče njemu na korist in čast.

V tem oziru bi mi imeli vrle Čehi posnemati, oni so, kar se tega tiče dosledni in strogi, mi smo premlačni, mi delo le na pol dovršimo, potem ga zopet pustimo, tako da nam ono nobene koristi ne vrže.

Sedaj pa mislim, se nam bodo vendar oči odprle, da vidimo „moro“ katera nas sesa in se nje iznebimo, ako baš se vrnemo k primitivni dobi nazaj, in se samo pridelkov

poslužujemo, katere nam narod pokloni. — Da se vrnem k mojemu predmetu, bilo bi tedaj želeli, da bi blaga gospoda slovenska se spomnila na reve in težave, katere so njo v času dijaštva mučile, in bi omenjeno podpiralno zalogo gmotno pomnožila, da ne bi upa polni mladeniči kinč in up naroda bili prisiljeni zoper voljo si stan izvoliti, ker jim zaželjenega nij bilo mogoče, ali, ako se predrznejo brez pomoči na vseučilišče, da v pomanjkanju poginejo.

Iz Zagreba 12. januarja. [Izvirni dopis.] V enem prejšnjih dopisov sem poročil, da je ogerski minister komunikacij grof Zichy z novim letom vse pri naših in ogerskih državnih železnicah nameščene Hrvate iz službe odpustil. To svoje poročilo dopolnujem in popravljam denes s tem, da grof Zichy nij samo Hrvate iz službe odpustil, nego sploh vse Slované, skupaj njih 51. Mej temi žrtvami magjarskega barbarstva je tudi pet Slovencev, in sicer: Ivan Lokančič, kateri je uže pod Vakanovičem zavoljo svojega narodnjaštva iz Karlovca na Ogersko prestavljen bil, Ferdo Klemenčič, Josip Vilfan in dva Franceta Tomšiča. Na izpraznena mesta teh odpuščenih uradnikov sta Zichy in njegova žena roka Tolnay, se ve da same korenite Magjare čiste arpadske krvi postavila. Na sposobnosti se pri nameščanju ne gleda, nego samo na čisto magjarstvo. Kdor je pravi „magyar ember“ ta je tudi za službo sposoben. Nasledek tega je, da je uprava na državnih železniških progah slaba, da ne more slabša biti, da so neredi v prevažanju blaga taki, da je groza, da se nesreče od leta do leta množe, in da so dohodki vedno manjši. Če bodo naši zastopniki na ogerskem saboru tako korajžni, ter ministra Zichyja še enkrat vprašali, zakaj se na drž. železniških progah na Hrvatskem ne uvede hrvaščina, kot upravni jezik, kakor to nagodba ustanovljuje, jim bo Zichy lahko odgovoril, da je to zavoljo pomanjkanja osebja fizično nemogoče. Kakor je minister Zichy denes z železniškimi uradniki postopal, more jutri postopati s telegrafskimi in poštnimi uradniki, in finančnimi uradniki, in tako postopanje gotovo ne bode izostalo, samo če se bode izvesti dalo. Iz teh in več drugih naredeb se vidi, da so Magjari v novejši čas se spet z vso silo na magjarizacijo spustili, kjerkoli morejo vrivajo svoj blagozvučni (!) kulturni (!) jezik.

Naš sabor se bode ta teden odgodil, 31 zastopnikov mora iti v Budim-Pešto in brez teh je nezaključljiv. Kratak čas svojega zasedanja, je kolikor mogoče dobro upotrebil. Osnovo za osnovo je jaderno pretresal. Ogerskemu saboru se prigovarja, da malokaj naredi, in da še za to maličko mnogo časa potroši. Našemu saboru bi se pa moglo nasprotno prigovarjati, pa prenašlo dela. Deželni proračun za tekoče leto je v dveh sednicah prerešetal, kar je v parlamentarnem življenju skoro nezaslišano. Ravno tako naglo je tudi druge zakonske osnove pretresel. Čuli so se zavoljo tega uže glasovi, da v svojej naglosti površno dela. Ta prigovor pa nij temeljit. Naša vlada sestavlja zakonske osnove navadno po preiskalnih poverjenstvih v katere pokliče po več narodnih zastopnikov in tako pridejo njene zakonske osnove uže v tako popolno dovršenej obliki pred sabor, da se na njih ne da več mnogo premenjati. Važna je zakonska osnova o prodaji posestev verozakonskega in naukovnega zaklada. Naj večje teh posestev je nekdanja jezuitska opatija Kutjevo (abbatia de Gottho) v Slavoniji. Posestvo je baje vredno do dva milijona. Iz kupovnine tega posestva pokrivali se bodo stroški našega vseučilišča, za katere v našem deželnem proračunu nij pokritja, vseučiliščni, po dobrovoljnih prineskih narasli zaklad pa sedaj na leto komaj 25000 gld. čistega prihoda nosi, kar je se ve da za vzdržavanje takega zavoda kakoršen je vseučilišče, veliko premalo. — V službenih „Nar. Novinah“ je razpisan natečaj za pet vseučiliščnih profesorskih mest, namreč za matematiko, za fiziko, za zoologijo, za botaniko; za mineralogijo in za kemijo. Slovenski učenjaki deder!

Domače stvari.

— (Iz Starega trga) pri Ložu se nam piše: V nedeljo 17. t. m. napravi naša čitalnica besedo. Igrala se bode igra „Pique“ in potem bode ples. K tej veselici uljudno vabi Odbor.

— (Iz Gorice) se nam piše: Koncerta v goriškem gladališču za uboge sta bila krasna. Občinstva je bilo toliko, da se je vse trlo in da so morali kasneje došli nazaj domov iti. Skoraj vse programe točke so bile dobro izpeljane; krasne so pa bile plastične podobe in morale so se tri-

Na nekoliko časa umolkneti oba. Lovro je obstal kakor kamen, deklica se osvesti, gre polahko k mladeniču, ustavi se pred njim, prime ga za obe roci in spregovori od srca:

— Lovro vi ste pameten, ljubeznjiv človek. Verujte mi, da umejem ceniti vaše vrelo srce, genijalni vaš duh, ali na vaše besede ne znam vam odgovoriti, ne smem. Vaša črna halja nij mi dala še misliti o tem. Ali z bogom! — drugače bi začela razmišljati — z bogom, prijatelj moj! In deklica je izginila.

— Z bogom! vzdihne Lovro. Gospod! naj bode po tvoji volji.

Počasnim korakom odmikal se je Lovro od gradiča. Kraj gozdiča sede na panj.

Solnce je zašlo, čreda se je vračala, nastala je noč in zasijale so zvezde, a Lovro je sedel na panji poniknene glave. Z gore dahne hladni veter, Lovro se strese,

vstane. „Z bogom“ šeptne še enkrat in izgine za gozdičem.

Drugi dan se je Lovro vrnil v Ljubljano, a Malvina je šla v Trst.

Odsle Lovrova glava skoro nij mogla več misliti. Samo jedno mesto v njegovem telesu je bilo živo, blazno — samo srce mu je bilo živo, a vse ostalo telo mrtvo. Ali srce ga je bolelo, iztrgal bi si je iz prsi. Po cele dneve je korakal po svoji sobici sem ter tija nem, bled, brez zavesti. Glas orgelj mu se je zdel nevihta, ki besni na vzbibanem morji, sveta pesem bila je njegovemu ušesu izdihanje umirajočih in besede njegove molitve nijso bile, nego zrna, padajoča na pust, neploden kamen. Oh koliko je krati zavidal marmornim svetnikom v cerkvi njihovo mesto. Zakaj nijsem jaz na vašem mestu? Pri vas je mozek in srce, pri vas je vse od hladnega marmorja. Malo kedaj je Lovro spal. A kadar je zaspal,

mučili so ga sni. Sanjal je, da je bil ptica podrezanih perut, zaprta v gajbi. A zunaj v zelenem logu sedel je na vejici slavček zlagajoč mile pesme. In hotel je poleteti iz gajbe, poleteti k svojemu slavčku v zeleni log. Tri krati razmahne peruti, trikrati udari glavo v gajbo in z glave mu poteče kri. Strašen sen!

Lovro je ginil od dne do dne. Malvina bi bila moja, da me ne veže črna halja. Ta misel osvojila mu je vso dušo. Predstojnik nij maral izpitavati rane mladega pitomca, nij bil on dober pastir. Vnanji videz veljal mu je več, nego skrušenost srca, nego čista duša. Za to je Lovra karal vsak dan. Za vsako malost je znal uščentiti siromaka.

Lovro je menil, da mora zdvojiti.

— Ne zabadajte si ostrih nohtov v moje srce, vrisne jednega dne Lovro, tako nij spasa mojega, iz uma moram.

(Dalje prih.)

